

Tv-drama dat beklijft

Hans Beerekamp

Welk televisiedrama mag in een canon niet ontbreken? Deze vraag legden wij voor aan Hans Beerekamp, voormalig film- en televisie-recensent van *NRC Handelsblad*.

Een canon bestaat nooit uit de beste, de populairste of de succesvolste onderdelen van een geheel, en al helemaal niet uit persoonlijke favorieten van de samensteller(s). Het gaat om die titels, personen of gebeurtenissen die van beslissende invloed zijn geweest, die het geheel een andere wending hebben gegeven of die in de herinnering legendarische proporties hebben aangenomen.

Idealiter is de samenstelling van een canon ook representatief doordat allerlei (sub)genres, perioden en auteurs erin vertegenwoordigd zijn. Wie alle onderdelen van de canon bekijkt, zou een goede indruk moeten krijgen van de verscheidenheid van het geheel. Als het even kan, zouden in een compacte canon afzonderlijke auteurs niet met meer dan een werk vertegenwoordigd moeten zijn, tenzij ze in heel verschillende subgenres actief zijn geweest en daaraan toevallig steeds de meest invloedrijke bijdrage hebben geleverd. Bovendien is een canon altijd gebonden aan tijd en toeval. Het is dus nooit dé canon.

In mijn canon van televisieseries (Nederlandse fictieproducties) komt een soap voor, een sitcom, een animatieserie, een kostuumdrama en wel vijf kinderseries. Een aantal zeer geliefde series ontbreekt: *Swiebertje*, *TiTa Toveraar*, *Medisch Centrum West*, *Baantjer*. Vooral het ontbreken van *Swiebertje* zal enige verbazing wekken. De NCRV-serie belichaamt voor veel mensen de nostalgie naar een overzichtelijker Nederland en heeft lang standgehouden: veertien seizoenen tussen 1955 en 1973. Maar de serie leunde zwaar op de acteerprestatie van Joop Doderer en heeft nooit veel invloed gehad op andere vormen van televisie.

Ook ontbreken enkele persoonlijke favorieten: *Morgen gebeurt het*, *Varen is fijner dan je denkt*, *Bij nader inzien*, *Zwarte sneeuw*, *De 9 dagen van de gier*. Kwaliteit alleen is niet voldoende om in een canon terecht te komen.

Ik heb uiteindelijk gekozen voor twaalf series in verschillende genres, met een oververtegenwoordiging van jeugdprogramma's. Die hebben kennelijk het vermogen om over de generaties heen in de herinnering te blijven en het televisielandschap blijvend te veranderen. De enige auteur die tweemaal in de canon voorkomt is Annie M.G. Schmidt, als uitzondering die de regel bevestigt. In chronologische volgorde zou ik kiezen voor:

Pension Hommeles

1957-59, VARA/VPRO, 16 afleveringen
Belevenissen van excentrieke bewoners van een pension aan een Amsterdamse gracht, in het verlengde van Annie M.G. Schmidts populaire radioserie *De familie Doorsnee*. Muzikale sitcom. Geregisseerd door Erik de Vries, geproduceerd door Wim Ibo.

Pipo de Clown

1958-80, VARA/NTS, 14 seizoenen
Absurde kinderserie van Wim Meuldijk over een rondtrekkende clown en zijn gezin, met als sidekicks een indiaan, een zigeuner en een karikaturale kapitalist. Verrijkte de Nederlandse taal met vele nieuwe uitdrukkingen, zoals 'sapperdeflap' en 'dit is van de gekke'. Comeback als bioscoopfilm (2003) was minder gelukkig.

Ja zuster, nee zuster

1966-68, VARA, 20 afleveringen
Campy musical voor kinderen van alle leeftijden, over een rusthuis vol herrie. Liedjes van Harry Bannink en Annie M.G. Schmidt werden zonder uitzondering evergreens. De meeste uitzendingen zijn verloren gegaan, slechts enkele fragmenten resteren. Werd later wel een succesvolle speelfilm (2002) en theatern musical (2009).

De Fabeltjeskrant

1968-73, NTS, 1041 afleveringen
Dagelijkse poppenserie, bedacht door Leen Valkenier en geproduceerd door Thijs Chanowski. Veel maatschappelijke en politieke satire, vrij naar La Fontaine. Reprise van 599 nieuwe afleveringen (1985-89), gevolgd door een derde reeks bij RTL4.

Floris

1969, NTS, 12 afleveringen
Grootscheepse ridderserie voor de jeugd, naar het voorbeeld van *Ivanhoe* en *Thierry la Fronde*. Lanceerde de carrières van regisseur Paul Verhoeven, scenarioschrijver Gerard Soeteman en hoofdrolspeler Rutger Hauer. Werd in 2004 overgemaakt als weinig succesvolle speelfilm.

De Kleine Waarheid

1970-71, NCRV, 26 afleveringen
Televisie bewerking van roman van Jan Mens, met een glansrol voor Willeke Alberti. De meest invloedrijke van een reeks dramaserie van Willy van Hemert, die vooral literatuur met een kleine l verbeeldde: *De Glazen Stad*, *Dagboek van een herdershond*, *Bartje*.

De stille kracht

1974, AVRO, 3 afleveringen
Televisie bewerking van Louis Couperus' roman over goenagoena in de gordel van smaragd. Nominaal de beste van een aantal televisieseries met literaire oorsprong van regisseur en scenarioschrijver Walter van der Kamp, die zich ook waagde aan Elsschot, Bordewijk en het leven van Willem van Oranje.

Kunt u ons de weg naar Hamelen vertellen, mijnheer?

1972-76, KRO, 45 afleveringen
Muzikale fantasieserie voor de jeugd van Harrie Geelen, geïnspireerd door *De rattenvanger van Hamelen*. Grotendeels gewist, later succesvolle theatern musical (2003).

Hans Beerekamp

is mediacolumnist en voormalig film- en televisierecensent van *NRC Handelsblad*

Zeg 'ns AAA

1981-93, VARA, 212 afleveringen
Langlopende sitcom, geschreven door Chiem en Marina van Houweninge en Alexander Pola. Allengs werd niet de doktersfamilie, maar huishoudster Mien Dobbelsteen (Carry Tefsen) de ster. Reprise bij RTL4 met Tefsen (2009).

Goede tijden, slechte tijden

1990-heden, RTL4, tot nu toe ruim 3800 afleveringen
Eerste dagelijkse soap, bewerking door producent Joop van den Ende van Australische serie *The Restless Years*. Snelle werkwijze, eindeloze plotvariaties, nadruk op presence van sterren in plaats van op goed acteren zou het televisielandschap definitief veranderen.

Oud geld

1998, AVRO, 19 afleveringen
In de advocatenserie *Pleidooi* (AVRO, 1993-95) tot wasdom gekomen samenwerking tussen schrijver Maria Goos en regisseur Willem van de Sande Bakhuyzen vond hoogtepunt in geacheveerde familiesage, met ironie en groot drama.

Gooische vrouwen

2005-heden, Tien/RTL, tot nu toe 4 seizoenen
Op initiatief van hoofdrolspeelster Linda de Mol gecreëerde groteske comedyserie over lief en leed van nieuwe rijken in het Gooi. Spreekt aan bij vele soorten televisiekijkers, een unicum in het tijdperk van gesegmenteerde marketing.

Gooische Vrouwen, 2009
Foto: Roy Beusker
Bron: RTL

